

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO TP HCM
TRƯỜNG THPT HÙNG VƯƠNG

BỘ MÔN: LỊCH SỬ - KHỐI LỚP: 12

TUẦN: 6/HK1 (từ 11/10/2021 đến 17/10/2021)

PHIẾU HƯỚNG DẪN HỌC SINH TỰ HỌC

I. NHIỆM VỤ TỰ HỌC, NGUỒN TÀI LIỆU CẦN THAM KHẢO:

Nội dung 1: Mâu thuẫn Đông – Tây và sự khởi đầu Chiến tranh lạnh

(Đọc SGK mục I, bài 9 trang 58, 59)

Nội dung 2: Sự đối đầu Đông - Tây và các cuộc Chiến tranh cục bộ *(HS tự học)*

(Đọc SGK mục II, bài 9 trang 60 đến 62)

Nội dung 3: Xu thế hòa hoãn Đông – Tây và Chiến tranh lạnh chấm dứt

(Đọc SGK mục III, bài 9 trang 62, 63)

Nội dung 4: Thế giới sau Chiến tranh lạnh

(Đọc SGK mục IV, bài 9 trang 64, 65, 73, 74)

II. KIẾN THỨC CẦN GHI NHỚ:

Bài 9

**QUAN HỆ QUỐC TẾ TRONG VÀ SAU THỜI KỲ
CHIẾN TRANH LẠNH**

1. Mâu thuẫn Đông – Tây và sự khởi đầu Chiến tranh lạnh:

Sau chiến tranh, từ liên minh chống phát xít, hai cường quốc Liên Xô – Mỹ nhanh chóng chuyển sang đối đầu và đi tới chiến tranh lạnh.

■ **Nguyên nhân:**

- Do sự đối lập nhau về mục tiêu chiến lược giữa hai cường quốc:
- + Liên Xô chủ trương duy trì hòa bình, an ninh thế giới, bảo vệ những thành quả của CNXH và đẩy mạnh phong trào cách mạng thế giới.
- + Mỹ ra sức chống phá Liên Xô và các nước XHCN, đẩy lùi phong trào cách mạng nhằm thực hiện mưu đồ bá chủ thế giới.
- Mỹ lo ngại trước ảnh hưởng của Liên Xô, cuộc cách mạng dân chủ nhân dân ở Đông Âu, sự thành công của cách mạng Trung Quốc và CNXH đã trở thành hệ thống thế giới.
- Sau CTTG II, là nước tư bản giàu mạnh nhất, nắm độc quyền vũ khí nguyên tử. Mỹ tự cho mình có quyền lãnh đạo thế giới.

■ **Tình trạng chiến tranh lạnh:**

- **Về phía Mỹ:**
- + 3/1947 Tổng thống Mỹ Truman cho rằng sự tồn tại của Liên Xô là nguy cơ lớn đối với Mỹ và đề nghị viện trợ khẩn cấp cho Hi Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ, biến hai nước này thành căn cứ chống Liên Xô và các nước Đông Âu.
- + 6/1947 Mỹ thực hiện “kế hoạch Macsan” giúp Tây Âu khôi phục kinh tế và lôi kéo các nước này vào liên minh quân sự chống Liên Xô và các nước XHCN Đông Âu. Tạo sự đối lập giữa Tây Âu và Đông Âu.

+ 4/1949 Thành lập Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (NATO) là liên minh quân sự lớn nhất của các nước tư bản phương Tây do Mỹ cầm đầu nhằm chống Liên Xô và các nước XHCN Đông Âu.

– Về phía Liên Xô:

+ 1/1949 Liên Xô và các nước Đông Âu thành lập Hội đồng tương trợ kinh tế (SEV) để hợp tác giúp đỡ lẫn nhau.

+ 5/1955 Tổ chức Hiệp ước Vácava ra đời là liên minh chính trị quân sự của các nước XHCN.

▪ **Hậu quả:**

– Sự ra đời của khối NATO và Vácava đã đánh dấu cục diện hai cực và hai phe được xác lập. Chiến tranh lạnh bao trùm cả thế giới.

– Chiến tranh lạnh là tình trạng đối đầu, căng thẳng, là cuộc chạy đua vũ trang giữa hai phe tư bản chủ nghĩa do Mỹ đứng đầu và phe xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trụ cột.

2. Sự đối đầu Đông - Tây và các cuộc Chiến tranh cục bộ:

(Học sinh tự học)

3. Xu thế hòa hoãn Đông – Tây và Chiến tranh lạnh chấm dứt:

– Đầu những năm 70, xu hướng hòa hoãn Đông – Tây đã xuất hiện với những cuộc gặp gỡ thương lượng Xô – Mỹ.

– Tháng 11/1972, hai nước Đức kí Hiệp định về những cơ sở của quan hệ giữa Đông Đức và Tây Đức (Hiệp định Bon) → làm hòa dịu tình hình ở châu Âu.

– 1972 Liên Xô – Mỹ thỏa thuận về hạn chế vũ khí chiến lược và kí các Hiệp ước ABM, SALT-1.

– 8/1975 Định ước Henxinki được kí kết tạo nên một cơ chế giải quyết các vấn đề liên quan đến hòa bình, an ninh ở châu Âu.

– Thập niên 80 Mỹ – Liên Xô ký nhiều văn kiện hợp tác về kinh tế, KH – KT và cùng giảm chạy đua vũ trang.

– 12/1989, tại Manta (Địa Trung Hải), hai nhà lãnh đạo Mỹ (Buse – cha) và Liên Xô (Góócbachốp) đã tuyên bố **chấm dứt Chiến tranh lạnh**.

– **Nguyên nhân kết thúc Chiến tranh lạnh:**

+ Sự suy giảm thế mạnh của Mỹ – Liên Xô về nhiều mặt khi chạy đua vũ trang.

+ Sự vươn lên mạnh mẽ của Nhật – Tây Âu là thách thức đối với Mỹ và Liên Xô.

+ Mỹ và Liên Xô cần phải thoát khỏi thế đối đầu để củng cố vị thế của mình.

– Chiến tranh lạnh chấm dứt đã mở ra chiều hướng giải quyết hòa bình các vụ xung đột ở nhiều khu vực trên thế giới như Ápganixtan, Campuchia, Namibia... Quan hệ quốc tế chuyển sang xu thế đối thoại, hợp tác.

4. Thế giới sau Chiến tranh lạnh:

(Tích hợp phần II bài 11 - Tổng kết LSTG hiện đại 1945 - 2000)

– Sau khi chiến tranh lạnh chấm dứt:

+ Năm 1991 chế độ XHCN tan rã ở Liên Xô và Đông Âu.

+ **Trật tự hai cực Ianta sụp đổ**, Mỹ là “cực” duy nhất còn lại.

– Sau 1991 tình hình thế giới phát triển theo các xu thế chính sau:

+ Trật tự thế giới mới đang trong quá trình hình thành theo **xu hướng “đa cực”**, với sự vươn lên của các cường quốc: Mỹ, EU, Nga, Nhật, Trung Quốc.

+ Các quốc gia điều chỉnh chiến lược lấy phát triển kinh tế làm trọng tâm.

+ **Mỹ thiết lập trật tự thế giới “đơn cực”** để làm bá chủ thế giới, nhưng khả năng thực hiện được rất khó khăn.

+ Sau Chiến tranh lạnh, hòa bình thế giới được củng cố, nhưng ở nhiều khu vực tình hình không ổn định, nội chiến, xung đột quân sự còn kéo dài (Bancăng, châu Phi, Trung Á)

– Bước sang **thế kỷ XXI**, nhân loại đang tiến tới **xu thế hòa bình, hợp tác và phát triển**, nhưng cuộc tấn công khủng bố bất ngờ vào nước Mỹ ngày 11/9/2001 đã làm cả thế giới kinh hoàng.

– Sự kiện 11/9 đã đặt các quốc gia, dân tộc đứng trước những thách thức của chủ nghĩa khủng bố, gây ra những tác động to lớn, phức tạp với tình hình chính trị thế giới và cả trong quan hệ quốc tế.

– Ngày nay, các quốc gia, dân tộc vừa có những thời cơ phát triển thuận lợi, vừa phải đối mặt với những thách thức vô cùng gay gắt.

*** Phần II - Bài 11: Tổng kết LSTG hiện đại.**

– Tất cả các quốc gia đều điều chỉnh chiến lược phát triển lấy kinh tế làm trọng điểm.

– Quan hệ giữa các nước lớn theo chiều hướng đối thoại, thỏa hiệp, tránh xung đột trực tiếp, để tạo ra một môi trường quốc tế thuận lợi, giúp họ vươn lên mạnh mẽ trong trật tự thế giới mới.

– Sau Chiến tranh lạnh, ở nhiều khu vực vẫn diễn ra nội chiến và xung đột trầm trọng, là nguy cơ của chủ nghĩa khủng bố, báo hiệu nguy cơ mới đối với thế giới.

– Từ thập kỷ 90, thế giới đang chứng kiến xu thế toàn cầu hóa, đây vừa là thuận lợi vừa là thách thức đối với các quốc gia dân tộc trên thế giới.

III. BÀI TẬP:

1. Trước Chiến tranh thế giới thứ hai Liên Xô - Mỹ - Anh có quan hệ với nhau như thế nào? Vì sao họ cùng nhau đến dự Hội nghị Ianta và sau hội nghị này họ không bao giờ gặp lại nhau nữa?
2. Môi quan hệ của các nước lớn đã ảnh hưởng như thế nào đến quan hệ quốc tế?
3. Nguồn gốc của mâu thuẫn Đông - Tây?
3. Chiến tranh lạnh là gì? Vì sao Mỹ là nước khởi đầu Chiến tranh lạnh?
4. Cuộc chiến tranh này chi phối môi quan hệ quốc tế như thế nào? Vì sao không xảy ra Chiến tranh thế giới thứ ba?
5. Sự ra đời của Nato và Vacxava chứng tỏ điều gì?
6. Tình hình thế giới những năm 70, 80 của thế kỷ XX?
7. Những thay đổi trong chính sách đối ngoại của Mỹ và Liên Xô?
8. Nguyên nhân nào khiến Mỹ và Liên Xô tuyên bố chấm dứt Chiến tranh lạnh? Chiến tranh lạnh chấm dứt đã tác động như thế nào đến thế giới?
9. Tác động của Chiến tranh lạnh đến cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ của nhân dân Việt Nam?

IV. NỘI DUNG CHUẨN BỊ:

HS cần đọc SGK để trả lời câu hỏi

V. ĐÁP ÁN BÀI TẬP TỰ LUYỆN:

GVBM sửa bài tập ở từng tiết học

Nếu có thắc mắc HS liên hệ GVBM để được hỗ trợ.

